

УДК 929:811.14 Стојановић М.

МИОДРАГ СТОЈАНОВИЋ
(30. VII 1934–19. VIII 2020)

„Превише не тугуј у тешкоћама нити се добром превише радуј, јер одлика је доброг човека поднети све”.
(Теогнид, 6. в. пре н.е)

Прошло је нешто више од годину дана како са нама није наш драги, увек весео и насмејан, професор др Миодраг Мића Стојановић, класични филолог, неохелениста и балканолог, научни саветник Балканолошког института САНУ и редовни професор Филолошког факултета у Београду. Катедра за неохеленске студије, односно Група за грчки језик и књижевност, основана школске 1995/96. године, остала је без свог првог управника. Памтимо га као врло скромног, плавог, блиставог човека, увек насмејаног, позитивног и спремног на шалу, човека пословичне ведрине, оптимизма и неисцрпног животног и радног елана. Био је благе нарави и пун разумевања, док је очинском руком водио и своје колеге и своје студенте на њиховом путу кроз Сциле и Харибде научног рада и студирања. Генерације студената памте га по изузетном педагошком раду и залагању, али и једном језгровитом, врцавом хумору с којим је држао предавања из предмета *Балканологија* и *Новојрчки језик и књижевност*.

Рођен је у Шумадији 30. јула 1934. године, у живописном месту Мало Крчмаре у коме је завршио основну школу. Матурирао је у Крагујевачкој гимназији (1953) и исте године уписао је студије класичне филологије на Филозофском факултету у Београду. Дипломирао је 1957. године, а магистрирао 1962. године у првој генерацији постдипломаца Београдског универзитета са темом *Античко наслеђе у „Собранију” Досићеја Обрадовића*. Само три године касније одбранио је докторат под насловом *Досићеј и Антишка* пред комисијом чији је председник био његов професор и академик Милан Бидимир, који је том приликом изјавио: „Данас смо добили још једног великог човека из Малих Крчмара”.

У његовом научном раду препознају се три оделита периода: гимназијски, институтски и факултетски. Своју каријеру започео је као професор латинског језика у IV и V београдској гимназији, а школске 1962/63. године држао је и часове есперанта у IV београдској гимназији, за који се заинтересовао још 1954. године. Активно је учествовао у његовој афирмацији током целог свог живота. Године 1971. постаје сарадник Балканолошког института САНУ, где је 1984. унапређен у звање научног саветника.

То је период плодне научне делатности, усмерене на широку област античких студија, посебно хеленског, византијског и неохеленског наслеђа у српској књижевности и култури. Ту се посебно посветио савременом грчком језику и проучавању грчке и српске народне поезије, што је резултирало свеобухватном компаративном монографијом *Хајдуци и клефтици у народном њесништву* (1984) и *Антиологијом новојрчкој народној њесништва* (СКЗ, 1991), за коју је добио награду Друштва грчких књижевних преводилаца за најбољи страни превод дела из грчке књижевности за годину 1992–1993. У образложењу је посебно наглашен метрички успешно примењен изворни грчки јампски петнаестерац – пионирски експеримент у домаћој преводној поезији.

Поменимо и то да је др Миодраг Стојановић био организатор и коорганизатор многих научних скупова: *Античке студије код Срба* (Београд–Нови Сад 1987); *Светозар Марковић и Љубен Каравелов* (Светозарево 1990), *Грчка и српска просвета* (Комотини 1996) и *Рија Велештинац и балкански народи* (Београд 1998). Истакнута је његова улога као главног уредника и приређивача посебног зборника *Античке студије код Срба* (1989). У овом контексту запажен је његов уреднички рад на књизи *Рија од Фере и Карађорђе* (1999) у којој се налази Ригина револуционарна песма будница *Поклич*, коју је професор превео са грчког.

Његов педагошки рад усмерен на учење и наставу савременог грчког језика резултирао је *Уџбеником савременој грчкој језика* (1997), првим такве врсте код нас, стандардни универзитетски приручник који ће успешно испунити празнину у домаћој стручној литератури из области неохеленске филологије, граматике и лексикографије, као и великим *Грчко-српским речником* (два издања – 2002, допуњено 2009, треће издање 2017) где је био коаутор.

Посебно треба истаћи његову завидну активност као члана, оснивача, председника, редактора, уредника, секретара и организатора многих друштва и научних скупова, удружења, асоцијација и научних часописа. Одласком у пензију 2002. године, професор Стојановић није престајао да ради. Кад год би нас посетио на Катедри, дошао би са новом књигом у руци, као и идејом и планом за наредну. Објављује посебну књигу *Поилед с Акројоља* (2012) где се запажају прожимања у српској и грчкој историји, књижевности и култури. Преводи и приређује у двојезичном

издању *Српске њесме Костје Пасајаниса* (2016), а са посебним поштовањем сећа се својих професора и педагога Милана Будимира и Милоша Н. Ђурића у књизи *Райсодија српских Хомерига – сећање на чика Мишу* (2017), док у *Завичајним студијама* (2018) говори, поред историјских и културних тема, и о животу и раду појединих личности од пера и науке.

Професор Стојановић био је активан члан Доситејевог задужбине. Свом великом узору Доситеју Обрадовићу посветио је књигу *Доситејеви стазе просветитељства* (2014). Његов последњи научни чланак (нешто скраћен), *Рукописни записи устаничког Поклича Рије од Фере и Доситејевог буднице Песн на инсурекцију Сербанов*, објављен је постхумно у Зборнику Доситејевог задужбине (2020), у виду реферата са научног скупа „Век просветитељства у српској култури”, одржаног годину дана раније. Исти овај чланак у оригиналу објављен је постхумно у Митолошком зборнику бр. 43 (2020).

Његова обимна библиографија (преко 300 јединица) показује да је професор Стојановић био истински предан научном раду и посвећен истраживању грчко-српских односа, посебно на пољу књижевности, историје и културе. У својим истраживањима посебна интересовања показује за класичну филологију, хеленистику, неохеленистику, балканолошке студије, фолклор, митологију, историју књижевности и преводилаштво. Био је професор старог кова, који није могао да постоји без своје науке; био је класични филолог по дипломи, а по свом раду и надахнућу балканолог, човек посвећен Србији и Грчкој, њиховом језику и њиховој историји, увек ту да нагласи њихове сличности и везе. Нама, који смо имали ту срећу да радимо са њим, оставио је у аманет то осећање посвећености према истраживању једног језика и његове књижевности са таквим жаром и истрајношћу, да нам на свако сећање на њега заблиста осмех на лицу и крену сећања с реченицом „Мића би то рекао овако”. Част је познавати такве људе. Од њих се учи.

Љиљана М. Вуловић*

Универзитет у Београду – Филолошки факултет
Катедра за неохеленске студије
Студентски трг 3
11000 Београд

*vuloviclila@beotel.net